

שפירחה הצרעת באמתו. (שם). אחיתופל ראה צרעת הצרעת הזה אע"ג שהיא צרעת, מורה הצרעת על המלכות מצד מה. וכמו שכתב אצל עזריהו (מלכים ב' ט"ז) וישב בבית החפשיית וכדאיתא בהוריות (י' א'). כי המצורע בפרט אינו עבד ואלו אחר אף המלך הוא עבד, כמו שאמרו שם דכתיב (מלכים א' י"ב) אם אתה תהיה עבד לעם הזה וכמו שמבואר בהוריות. ולפיכך ראה הצרעת פירחה באמתו אע"ג דמלך ג"כ עבד ואינו חפשי כדאיתא התם, מ"מ הוא יותר חפשי מן שאר הבריות שיש עליהם שיעבוד מן אחר וזה המלך הוא חפשי ואין עליו שיעבוד כמו המצורע שהוא חפשי, רק ראוי שינהג מעצמו עבדות ויהיה משעבד עצמו לעם להיות משועבד אליהם כמו העבד, מ"מ אין שיעבוד עליו שאחר יהיה משעבדו ומצד זה מדמה את המלך למצורע שהוא חפשי לגמרי. גם יש לדעת ולהבין כי המלך דומה לגמרי אל המצורע, כי המצורע נבדל מן העם דכתיב אצלו (ויקרא י"ג) מחוץ למחנה מושבו, והוא מסולק מן הכלל ואינו נכלל בכלל, וכך המלך ג"כ הוא מסולק מן הכלל ואינו נכלל בכלל כמו שבארנו בכמה מקומות כי המלך הוא נבדל מן הכלל ולפיכך יש לו דמיון אל המצורע שהוא נבדל מן הכלל. רק שהמלך הוא נבדל מן הכלל למעלה, ואלו המצורע מורה לפחיתות ולגרירות, סוף סוף שניהם דומים שנבדלים מן הכלל. וקודם שיצא אל העולם דבר זה הוא הצרעת, כאשר עדיין לא היה הזמן לזה דבר זה צרעת גמור. כי כל מעלה עליונה קודם שהיא יוצאת לפעל נקראת צרעת, וכמו שבארנו זה אצל משיח (לעיל צ"ח א') והארכנו בזה שהוא יושב בין נגעים וחולאים אסר חד ושרי, ועור בארנו זה (שם ע"ב) אצל המשיח שאמרו מה שמו חורא דבי רבי שמו וכאשר הארכנו שם, וזה שאמר בכאן שהצרעת פירחה באמתו ופי' אמתו כמו שהתבאר לפני זה.

מהר"ל ח"א - הוריות

אין זה נקרא מלכות, כי היה זה נחשב מלכות אם היה תכלית המלכות בשביל עצמו, אבל כיון שהמלכות לצורך העם, המלך טפל אל העם ומשועבד אליהם. כמו כל דבר שהוא טפל אצל אחר, והעבד תכליתו אל האדון, ולפיכך העבד משועבד אל האדון טפל אליו. וכך המלך שכל מלכותו בשביל העם ולא לצורך עצמו נקרא עבד. דכתיב וישב בבית החפשיית מכלל דעד השתא לא חפשי היה, ודבר זה ענין מופלג מאוד, כי לא נקרא חפשי רק המצורע, כי שאר אדם שהוא בתוך הכלל כל אחד משועבד לחבירו. משל למה הדבר דומה הלב הוא מלך על כל האברים, משלח הפרנסה והחיות לכל האברים, ובשביל כך הלב משרת אל [כל] האברים ביחד, ושאר אברים מקבל זה מזה עד שכל אחד משועבד לחבירו. וכך העם בכללו משועבד זה לזה לסייע זה לזה, עד שעל כל אחד מן העם יש עבדות, והמלך משועבד אל הכל אבל המצורע שנאמר עליו (ויקרא י"ג) בדד ישב מחוץ למחנה מושבו, שהוא נבדל מן הכלל שהרי כתיב בדד ישב, וזה נקרא שהוא חפשי כאשר הוא מופרש מן הכלל שאז לא שייך לומר עליו שיש עליו שיעבוד כלל והבן זה *).

מהר"ל נתיב הענוה סוף פ"ה

זה ענין מופלג מאוד כי לא נקרא חפשי רק המצורע, כי שאר אדם שהוא בתוך הכלל כל אחד משועבד לחבירו, משל למה הדבר דומה הלב הוא מלך על כל האברים משלח הפרנסה והחיות לכל האברים ובשביל כך הלב משרת כל האברים ביחד, ושאר איברים גם כן זה מקבל מזה עד שכל אחד משועבד לחבירו, וכך העם בכללו משועבד זה לזה לסייע זה לזה עד שעל כל א' מן העם יש עבדות והמלך משועבד אל הכל. אבל המצורע שנאמר בדד ישב מחוץ למחנה מושבו שהוא נבדל מן הכלל שהרי כתיב בדד ישב וזה נקרא שהוא חפשי כאשר הוא אינו תוך הכלל שאז לא שייך לומר עליו שיש עליו שיעבוד כלל. וזה מבואר :

טפה שבים ואין להם לאכול וכו'. ומה שאמר כי הנשיא המלך עבד לעם כי הנשיא אף המלך תכלית מלכותו לצורך העם, וא"כ משועבד הוא לעם שכל אשר תכליתו בשביל דבר הוא טפל אצלו ומשועבד אליו, ולפיכך אין זה נקרא מלכות כי היה נחשב מלכות אם היה תכלית המלכות בשביל עצמו, אבל כיון שהמלכות לצורך העם המלך טפל אל העם משועבד אליו כמו כל דבר שהוא טפל אצל אחד, והעבד תכליתו אל האדון, ולפיכך העבד משועבד אל האדון טפל אליו וכך המלך שכל מלכותו בשביל העם ולא לצורך עצמו נקרא עבד. ומביא ראיה דכתיב וישב בבית החפשיית מכלל דעד השתא לא חפשי היה, ודבר